

Journaliste **Nina Jurna** woont in Rio de Janeiro

'De sloppenwijk was elke dag een uitdaging'

Met *Onze vrouw in Rio* maakte Nina Jurna een driedelige documentaire over haar woonplaats Rio de Janeiro. De stad heeft ze op vele manieren leren kennen. 'Hier kan ik alle kanten van de Braziliaanse samenleving belichten.'

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: LUMEN

Hallo, ben je er nog?" Nina Jurna heeft problemen met de wifi in Rio de Janeiro. Opeens valt ze weg. "Er ging iets mis", zegt ze minuten later als de verbinding is hersteld. "Ik had het niet door en heb gewoon doorgepraat."

Dus je hebt alles al verteld over 'Onze vrouw in Rio'?

"Ja, haha. We kunnen eigenlijk wel weer ophangen."

In Rio, waar Jurna sinds 2011 woont, is het half negen 's ochtends. In Nederland is het vijf uur later. Hier is het hoogzomer en viert bijna iedereen vakantie, in Brazilië is het winter. "Het was druk de afgelopen maanden. Ik maakte *Onze vrouw in Rio* naast mijn reguliere werk voor NRC en het NOS Journaal. Volgende

week ga ik er een paar dagen tussenuit. Daar ben ik echt aan toe."

Waarom koos je ervoor de serie juist in Rio te maken?

"Ik wilde eerst een programma over heel Brazilië maken. In oktober zijn hier verkiezingen, er staat veel op het spel. Maar het land is zo groot. En alle zaken die er spelen, spelen ook in Rio. Het is een unieke stad. Enerzijds is de manier van leven er heel vrij, tegelijkertijd is het rechtsconservatisme enorm in opmars. Daarnaast is het klassenverschil dat Brazilië kenmerkt hier erg zichtbaar. Er zijn prachtige stranden en moderne stadswijken waar het geweldig toeven is, maar ook krottenwijken – favela's – waar dagelijks doden vallen. Beide horen bij de stad. Ik kan in Rio alle kanten van de

Braziliaanse samenleving belichten."

Waarom staat er zoveel op het spel?

"Net als in veel andere Latijns-Amerikaanse landen wisselen in Brazilië linkse en rechtse regeringen elkaar af. Er zit nu een linkse president, Lula. Hij volgde vier jaar geleden de rechtse president Bolsonaro op, die nu in de gevangenis zit voor een vermeende coup poging. Diens zoon Flavio is nu de rechtse kandidaat. Hij maakt goede kans de nieuwe president te worden. Veiligheid en criminaliteit zijn grote thema's hier, drugskartels hebben veel macht. Links heeft daar geen goed antwoord op. Rechts wil die daarentegen keihard aanpakken en megagevangenis bouwen, zoals in El Salvador al gebeurt. Lula heeft veel

'Op klaarlichte dag sloten die jongens ons in'

voor de armen gedaan, maar een deel van zijn oude aanhangers overweegt op Bolsonaro te stemmen. Favelabewoners die ik sprak, zeggen: 'De drugskartels onderdrukken ons ook.'"

Het is voor veel mensen het eerste waaraan ze denken bij Rio: een gevaarlijke stad. Hoe ervaar jij dat?

"Het ging lang goed, tot vorig jaar. Ik was met vrienden in het centrum bij het carnaval. Op klaarlichte dag sloot een groep jongens ons in, we konden geen kant op. Met geweld werd aan mijn tas getrokken, mijn oorbellen werden uit mijn

oren gerukt. Een vriend brak zijn heup toen hij in elkaar werd getrapt. Ze namen alles mee: telefoons, creditcards... Vrienden die ik erover vertelde, waren niet verbaasd. 'Je hoort er nu echt bij', zeiden ze."

In de serie zegt een inwoner: 'Rio is niet voor amateurs.' Beschouw je jezelf inmiddels als een professional?

"Omdat ik als correspondent op veel verschillende plekken kom, heb ik de stad goed leren kennen. Toen ik mijn contract bij RTL kwijtraakte, heb ik zelfs een tijdje noodgedwongen in een favela gewoond. Ik wilde graag in Rio blijven en vanwege het WK voetbal in 2014 en de Olympische Spelen van 2016 waren die wijken veiliger gemaakt. Zo kreeg ik ook die kant van de stad te zien, ik schreef er columns over voor Het Parool. Ik zag dat er in de favela's veel onderlinge solidariteit is. Veel buitenlanders komen niet verder dan de stranden van Copacabana en Ipanema. Toch verbaast Rio me elke keer weer, niets is hier wat het lijkt."

Je kinderen, met wie je naar Rio verhuisde, zijn inmiddels vertrokken. Hoe is dat voor jou?

"Ze wonen nu allebei in Nederland. Mijn zoon van bijna 20 is aangenomen op de Amsterdamse Toneel- ➔

Profiel

school, geweldig. Mijn 23-jarige dochter woont, studeert en werkt er al een tijdje. Ik mis ze verschrikkelijk, maar er is gebeurd wat ik hoopte. Ik wilde ze opvoeden als wereldburgers. Ze hebben drie thuislanden: Suriname, waar ze zijn geboren, Brazilië, waar ze opgroeiden, en Nederland, waar hun familie woont. Ik ben blij dat ze nu ook Europa meemaken. Ze voelen zich het meest thuis in Suriname en Brazilië, merk ik. We hebben hier hoogte- en dieptepunten gekend, zo werd Brazilië ontzettend duur rondom die internationale sportevenementen. En toen we in de favela woonden, waren er dagelijks uitdagingen. Als alleenstaande moeder was het niet altijd makkelijk. Uiteindelijk hebben ze omarmd wat ze hier hebben meegekregen. Daar ben ik erg blij mee.”

Zelf heb je geworsteld met je identiteit. Je biologische moeder is Surinaams, je biologi-

NAAM Nina Jurna
GEBOREN Renkum, 13 maart 1969
PRIVÉ Heeft een relatie met de Surinaamse milieu-activist Erlan Sleur. Uit een eerdere relatie heeft ze twee volwassen kinderen
OPLEIDING Journalistiek in Zwolle
CARRIÈRE Nina Jurna begon haar loopbaan bij de Amsterdamse tv-zender AT5 en Radio Noord-Holland. In 2000 verhuisde ze naar Suriname, waar ze correspondent werd voor RTL Nieuws. Vestigde zich in 2011 in Rio de Janeiro. Daar werd ze in 2015 correspondent Latijns-Amerika voor NRC, sinds 2022 doet ze het *NOS Journaal* eraan. In 2023 maakte ze voor de VPRO de documentaireserie *Van Bahia tot Brooklyn, Caribische verhalen*.

'Het is me gelukt mijn kinderen op te voeden als wereldburgers'

sche vader Palestijns; je werd geboren in een kindertehuis en door een wit Nederlands gezin geadopteerd. Zie je die worsteling ook bij hen terug?

“Mijn drijfveer als ouder was dat mijn kinderen niet hetzelfde zouden meemaken als ik. Mede voor hen ben ik op zoek gegaan naar mijn biologische ouders. Ik wilde mijn eigen verhaal kennen, zodat zij daar later niet ook nog mee aan de slag hoefden. Dat is gelukt. Het heeft hen verrijkt dat ze verschillende culturen in zich dragen. Ze weten waar ze vandaan komen; het is nu aan hen om te bepalen wat ze daarmee doen.”

Voel je jezelf soms niet ontheemd?

“In die zin dat ik me nooit ergens helemaal thuis voel. Dat brengt mijn vak ook met zich mee. Ik voel me erg thuis in Brazilië, maar het is niet mijn land. In mijn positie als correspondent sta ik er toch altijd een beetje buiten. Dat moet ook, om het te kunnen overzien. Ik hou wel van die positie.”

Wat is je grote kracht?

“Ik kan me goed verbinden met mensen. Dat merkte ik in juni weer, na de aardbeving in Venezuela. Het was ontzettend heftig. Als journalist moet ik dan toch afstand

houden en gefocust blijven om snel verslag te kunnen doen. Tegelijkertijd sta ik naast een man die vertelt dat zijn kind onder het puin ligt. Op zo'n moment kan ik me echt verbinden met zo iemand. Dat levert prachtige gesprekken op.”

Dat klinkt zwaar. Hoe ga je daarmee om?

“Dat is het ook. Ik ben altijd aan het werk. Maar het is niet alleen werk, het is ook passie. Latijns-Amerika is een ontzettend fascinerend gebied, waar ik nog lang hoop te blijven. De VS mengen zich onder Trump weer volop in de regio, zoals met de ontvoering van Maduro in Venezuela. Het doet denken aan een halve eeuw geleden, toen de Amerikanen in landen als Chili en Argentinië militairen Pinochet en Videla aan de macht hielpen. Het is zorgelijk, maar ook interessant om te volgen.”

Hoe ziet de rest van je dag eruit?

“Ik maak zo een artikel af, lees mijn laatste mails en daarna krijgt iedereen die me mailt het bericht: ‘Ik ben momenteel niet aan het werk’. Dat is een heerlijk vooruitzicht.”

► **ONZE VROUW IN RIO | ZONDAG | NPO 2 | VPRO | 20.15**